

Staronová grécka vláda, katalánski separatisti aj starosvetský revolucionár dostali svoju šancu.

Uplynulé týždne priniesli troje zaujímavé voľby. Na prvý pohľad bez väčšieho významu pre eurozónu a EÚ, no v skutočnosti každé z nich skrývajú istý potenciál povestného „mávnutia motýlich krídel“.

Najprevarnejšie boli samozrejme parlamentné voľby v Grécku. Nakoniec sa žiadne prekvapenie nekonalo a ich výsledky potvrdili Tsiprasovu úspešnú taktiku zbavenia sa vnútornej opozície. Syriza zrecyklovala koalíciu s nacionalistickými Nezávislými Grékmi, opozícia je prevažne pro-európska. Odpadlíci zo Syrizy sa so svojou formáciou Ludová jednota ani nedostali do parlamentu. A všetko začína vyzerať, akoby prvý polrok roka 2015 bol len zlý sen. Trojka hlási opatrný pokrok reforiem pred prvým hodnotením záchranného programu, ktoré je plánované na 15. november. Program je náročný, plná polovica opatrení musí byť vykonaná za prvý štvrtrok, teda práve do novembra, zvyšných dva a pol roka záchranného programu má slúžiť na implementáciu zvyšnej polovice. Vláda plánuje napríklad v najbližšom období znížiť penzie nad 1000 euro o 11 %.

Dobré správy hlásia banky. Prvýkrát od októbra 2014 nenastal pokles vkladov, naopak, Gréci do bánk vložili zhruba o 300 miliónov viac, ako z nich vybralo. Obmedzenia výberov peňazí však ostávajú zavedené aj najbližšie mesiace, kým bude prebiehať rekapitalizácia bánk. Nič sa nemení ani na fakte, že grécke banky od januára stratili viac ako 40 miliárd eur vkladov a od vypuknutia krízy plnú polovicu, teda asi 120 miliárd eur. Ekonomika sa naďalej nachádza v stave hlbokého spánku. Za osem mesiacov roka 2015 medziročne klesli príjmy štátneho rozpočtu o 4,1 miliardy eur, čo je zhruba 8-10 %. Hoci bol chvíľu pokoj, grécky minister financií pred pár dňami opäť pripomenul nevyhnutné – bude musieť prísť odpustenie dlhu. Jednou z teoretických foriem, ktorá sa v posledných týždňoch preberala (a s ktorým opakovane prichádzali aj grécke vlády), je napríklad zastropovanie ročných nákladov na dlh voči gréckemu HDP. To bude pre krajinu zaujímavé najmä po roku 2022, keď začne splácať nielen úroky, ale aj istiny z pôžičiek.

Druhé voľby sa odohrali v Katalánsku. Tento španielsky región so separatistickými chůtkami už usporiadal neoficiálne referendum, ktoré však nepritiahlo významný záujem voličov. Teraz však regionálne voľby s rezervou (72 zo 135 kresiel) vyhrali strany s výrazným príklonom k nezávislosti. A hneď predstavili veľké plány – vybudovanie vlastného daňového systému, vlastní sudcovia a dokonca aj katalánska centrálna banka. No okrem jasného odporu centrálnej vlády budú musieť prekonať aj výrazné vzájomné ideologické spory. Vlna separatizmu v EÚ tak ostáva zatiaľ len na úrovni mávania motýlmi krídlami.

Tretie voľby prebehli na Slovensku takmer bez povšimnutia. Vo vnútrostraníckom hlasovaní sa predsedom labouristickej strany stal Jeremy Corbyn. Strana šokovaná zdrvivúcou porážkou v posledných voľbách sa rozhodla radikálne uťať trend nemastných-neslaných politikov „tretej cesty“ a zvolila do svojho čela človeka, vedľa ktorého Tsipras vyzerá ako finančník z Wall Street-u. Okrem tradičného zvyšovania daní má v talóne aj také chuťovky ako maximálnu mzdu,

Prvýkrát od októbra 2014 nenastal pokles vkladov, naopak, Gréci do bánk vložili zhruba o 300 miliónov viac, ako z nich vybralo.

Tretie voľby prebehli na Slovensku takmer bez povšimnutia.

Referendum o vystúpení z EÚ bude na ostrovoch pravdepodobne už o rok na jeseň a prieskumy po prvý krát ukazujú miernu prevahu zástancov vystúpenia.

znárodnenie železníc či energetiky, financovanie výdavkov ešte masívnejším tlačéním peňazí, regulované nájmy, či celoeurópsky tlak odborárov na pritvrdzovanie zákoníkov práce. Bizarných politikov je v Európe dosť, no tu sa jedná o predsedu strany so storočnou tradíciou a reálnymi šancami vyhrať voľby. Hoci ani doterajšie labouristické či konzervatívne vlády neboli etalónom voľného trhu, Európa by aj tak stratila Britániu ako tradičného korektora bruselských politik a „kontinentálneho“ dirigizmu pri riešení ekonomických otázok.

Alebo môže stratiť Britániu úplne. Referendum o vystúpení z EÚ bude na ostrovoch pravdepodobne už o rok na jeseň a prieskumy po prvý krát ukazujú miernu prevahu zástancov vystúpenia. A to najtvrdší zástancovia odchodu UKIP ešte len teraz začali aktívne zjednocovať ďalšie menšie skupinky odporcov pod jednu kampaň s názvom The Know. Údajne si najali aj americkú PR firmu Goddard Gunster, ktorá patrí medzi svetovú ťažkú váhu vo vedení referendových kampaní.

EÚ im zatiaľ vďačne poskytuje na kampaň palivo. Rozpočtový výbor európskeho parlamentu odhlasoval zvýšenie rozpočtu EÚ na rok 2016 zo 142,1 miliardy na 146,5 miliardy eur. Dôvodom sú ako obvykle „výnimočné okolnosti“, tento krát v podobe vlny utečencov. Nebude to úplne jednoduché, aj pre EÚ rozpočet existujú isté pravidlá a časť zvýšenia sa bude musieť vykompenzovať v posledných rokoch obdobia 2014-2020. Otázka však je, či sa aj počas týchto rokov nevyskytnú nejaké „výnimočné okolnosti.“

Peniaze bude treba. Možno aj na funkciu Ministra financií eurozóny. Aspoň taký je nápad eurokomisára pre ekonomické a finančné záležitosti a bývalého francúzskeho ministra financií Pierra Moscoviciho. Komisia vraj potrebuje v rokovaníach Eurogroup (skupina ministrov financií členských štátov eurozóny) svojho silného zástupcu.

Zatiaľ je to skôr len taký šplech, ale kto vie – dobre platené zamestnania potrebuje ekonomika ako soľ!

Martin Vlachynský
1.10.2015